T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

KONU MİLLİ MÜCADELE'DE BATI CEPHESİ - 2

Milli Mücadele'de Batı Cephesi - 2 Kütahya-Eskişehir Muharebeleri - (10-24 Temmuz 1921)

İnönü Muharebelerinde yenilen Yunanlılar, Türk direnişini kırmak için daha büyük çaplı bir hazırlığa giriştiler. Yunanistan'dan yeni askerî birlikler getirdiler. Anadolu'nun yerli Rumlarından da asker topladılar. Yunan Kralı 13 Haziran 1921'de İzmir'e geldi. Yunan ordusu **Büyük Ankara Seferi** adını verdikleri plana göre ilerledi. Yunan kuvvetleri 13 Temmuz'da Afyon, 17 Temmuz'da Kütahya 19 Temmuz'da Eskişehir'i ele geçirdi. Cepheden gelen endişe verici haberler üzerine Mustafa Kemal Paşa, Karacahisar'da bulunan Batı Cephesi Karargâhı'na giderek durum değerlendirmesi yaptı. Ordunun Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmesi kararı alındı. 25 Ağustos 1921'de Türk ordusu Sakarya'nın doğusuna çekilmiş bulunuyordu. Bunun üzerine, Meclisin Kayseri'ye taşınması gündeme geldi. Mustafa Kemal Paşa'nın ordunun başına geçmesi talebi öne çıktı. İtalya, Anadolu'dan askerlerini çekmeyi durdurdu. Fransa, TBMM ile yaptığı ikili barış görüşmelerine ara verdi.

16 - 21 Temmuz 1921 Maarif Kongresi

İnönü savaşlarının oluşturduğu olumlu hava üzerine Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey Muallimler Birliği'nin de desteği ile Ankara'da bir eğitim kongresi düzenlemeye karar vermişti.Yurdun çeşitli yerlerinden gelen 250 kadar öğretmenin bir araya geldiği kongreye Mustafa Kemal Paşa da katıldı ve kongrenin açılış konuşmasını yaptı. Bu konuşmada Türkiye'de millî bir eğitimin kurulması gerektiğini belirtti.

5 Ağustos 1921'de, TBMM'de bütün yetki ve sorumluluğu tek elde toplamak amacıyla "Başkomutanlık Yasası" oy birliği ile kabul edildi. Başkomutanlık Yasası ile TBMM, üç ay müddetle, bütün yetkilerini Başkomutan olarak seçtiği Mustafa Kemal Paşa'ya devretti.

7 – 8 Ağustos 1921 Tekalif-i Milliye Emirleri

Oluşturulacak komisyonlar halkın ve tüccarın elinde bulunan, askerin ihtiyaçlarını karşılayacak malların yüzde kırkına, bedeli sonradan ödenmek üzere el koyacaktır. Taşıt sahipleri, ayda bir defa olmak üzere, 100 kilometrelik mesafeye ücretsiz askerî malzeme taşıyacaktır. Her çeşit taşıt ve hayvanın yüzde yirmisi alınacaktır. Ülkedeki bütün sahipsiz mallara el konulacaktır. Halk, elindeki silah ve cephaneyi üç gün içinde komisyonlara verecektir. Her aile birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık verecektir. Demirci, marangoz, dökümcü, saraç gibi mesleklere mensup kişiler, ordu emrine alınacak ve askerî malzeme üretiminde çalışacaktır.

23 Ağustos – 13 Eylül 1921 Sakarya Meydan Muharebesi

23 Ağustos 1921 sabahı Yunan ordusunun saldırısı ile Sakarya Meydan Muharebesi başladı. Bütün cephe boyunca çok şiddetli savaşlar oldu. Yunanlılar bu savaşın sonunda saldırı güçlerini kaybettiler ve savunmaya çekildiler. Bu savaş sonucunda; İtalyanlar işgal ettikleri bütün bölgelerden tamamen çekilmişlerdir. İngilizlerle Esir Değişimi Anlaşması yapılarak Malta'da bulunan Türkler serbest bırakılmıştır.

Ukrayna ile Dostluk ve Yardımlaşma Antlaşması (2 Ocak 1922) yapılmıştır. İtilaf Devletleri TBMM'ye ateşkes ve barış teklifinde bulunmuştur. Ancak Yeni Türk Devleti'nin egemenlik haklarına aykırı olan bu teklifi TBMM reddetmiştir.19 Eylül 1921'de Mustafa Kemal Paşa'ya TBMM tarafından Gazi unvanı ve Mareşallik rütbesi verilmiştir.13 Ekim 1921'de Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'la Kars Antlaşması imzalandı. 20 Ekim 1921'de TBMM ile Fransa arasında Ankara Antlaşması imzalanarak Güney Cephesi kapanmıştır. Böylece taraflar arasındaki savaş durumu sona erecek. Fransızlar Hatay dışındaki Anadolu topraklarından çekilecekler. Hatay bölgesinde özel bir yönetim kurulacak. Türkçe resmi dil olacak. Fransızlarla gelen Ermeniler, onlarla birlikte Suriye'ye dönecek. Süleymanşah'ın Caber Kalesi'nde bulunan mezarı Türk toprağı sayılacak ve Türk askeri tarafından korunacak.

26 – 30 Ağustos 1922 Büyük Taaruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi

Taarruz 26 Ağustos 1922 sabahı saat 05.30'da Türk topçularının ateşiyle başladı. Ani baskın şeklinde gelişen bu taarruz karşısında şaşıran Yunanlılar geri çekilmeye başladı. 27 Ağustos'ta Türk ordusu Afyon'a girdi. "Bu mevzileri tutan Yunan askerlerini Türkler dört beş ayda yerlerinden atarlarsa bir günde aldıklarını iddia edebilirler." diyen bir İngiliz kurmayının raporunun aksine, buraları ele geçirmek Türk askerinin birkaç saatini almıştı. Yunan ordusu, Dumlupınar mevzilerine çekildi. 30 Ağustos'ta 200 bin kişilik Yunan ordusu Dumlupınar'da kuşatıldı. Burada yapılan meydan savaşının komutasını Başkomutan Mustafa Kemal bizzat üzerine alıp savaşı yönetti ve düşmanın büyük kısmı Türk ordusu tarafından imha edildi. Bu nedenle Dumlupınar'da yapılan bu savaşa "Başkomutanlık Meydan Muharebesi" adı verildi. Yenilen Yunan ordusunun arta kalanları İzmir'e doğru hızla çekilmeye başladı. Yunan ordusu kaçarken Türk köylerini ve kasabalarını yakıyor, insanları katlediliyordu. Mustafa Kemal Paşa 1 Eylül'de tarihe geçen ünlü buyruğunu verdi: "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, İleri!" Türk askerleri 9 Eylül 1922 sabahı İzmir'e girdi. Dört yılın ardından yeniden Kadifekale'de Türk bayrağı dalgalanmaya başladı.

SORULAR

1. Tekalif-i Millîye Emirleri'nin çıkarılma amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Borçları ödemek
B) Kuvay-ı Millîye'nin kurulmasını sağlamak
C) Kongrelerin toplanmasını sağlamak
D) Ordunun ihtiyaçlarını karşılamak
E) Ayaklanmaları önlemek

Cevap: D

2. Meclis'in Kayseri'ye taşınması tartışmaları hangi gelişmeden sonra yaşanmıştır?

A) I. İnönü Muharebesi
B) II. İnönü Muharebesi
C) Kütahya-Eskişehir Muharebeleri
D) Sakarya Meydan Muharebesi
E) Büyük Taarruz

Cevap: C

3. Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele Dönemi'nde imzalanan Ankara Antlaşması'nın sonuçlarından biri değildir?

A) Misak-ı Millî'den taviz verilmesi
B) Fransa'nın Misak-ı Millî'yi tanıması
C) Güney Cephesi'nde savaşı sonlandırması
D) Hatay ve İskenderun'da özel bir yönetim kurulması
E) TBMM'nin yetkilerini Mustafa Kemal Paşa'ya devretmesi.

Cevap: E

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ